

धर्मद्वय

वर्ष . १
संख्या १

कौला

बुद्ध सम्वत् २४६१
नेपाल सम्वत् १०६७

दक्षिणा चन्दा ३।
छगू अंकया १।

विषय सूचि

विषय	पौल्या
इच्छा—श्रीरत्नध्वज जोमि	१
सम्पादकया कलम	२
आदर्शप्रेम व मैत्रीभावना—श्रीठाकुरलाल मानन्धर	३
समानताया विषये—श्रीमति मोतिलक्ष्मी	५
“पौ”—श्रीचित्तधर उपासक	८
झीगु भाषा—श्रीधर्मरत्न “यमि”	११
जीवनया परमार्थ व बौद्धदर्शन—भिक्षु अमृतानन्द	१६
“धर्मोदय”या प्रति शुभकामना व सम्पादकगत पौ	१८
समाचार	
“धर्मोदय”या नियम	

बिते जूगु अवसर हानं वइ मखु !

आगामी म्हपुजाया विशेषांक स्वयं मखन धका हाला च्वने
मोक याकनं “धर्मोदय”या ग्राहक जूया दिसँ !!

नेपाले च्वंपिं सज्जनपित चन्दा छूया ह्य मलिसा, निम्न ठिकानाय
जक बुझे याना व्यूसां ज्यूः—

भिक्षु अनिरुद्ध,
आनन्द कुटी, स्वयम्भू,
काठमाण्डौ ।

व्यवस्थापक, “धर्मोदय”
धर्मोदय कार्यालय,
पो०—कालिम्पोंग,
जि०—दार्जिलिग ।

छगू सूचना

श्वहे महिनाया अंग्रेजी २४ तारिक, शुक्रवार बहनीसिया ६/१५ स अखिल
भारतीय रेडियो, कलकत्तां भिक्षु अमृतानन्द द्वारा बौद्ध धर्मया बारे ब्रोडकास्ट याइगु दु

धर्मो रक्षति

धर्मैर्गु लोप जुयवं जुइ दीन भ्रान्ति
तस्मात् धर्म उदये जुल शान्ति शान्ति !

सम्पादकपिं—भिन्नु अनिरुद्ध, भिन्नु महानाम "कोविद"

वर्ष १

कालिम्पोंग

आश्विन विक्रम सम्बत् २००४
अक्टोबर इस्वी सम्बत् १९४७

अंक १

स्वस्वापासा

१०००

इच्छा

(चोद्ध-श्री रत्नध्वज जोशी)

चित्तं खना सकलया दुख थःगु खास,
हिंसा, असत्य, परया धन त्याग याना ।
तोता बभाँ थ्वँ मदिरा गजिया विलास,
फेमा जिपिं जुय सदाँ मततुल्य च्याना ॥
ज्वीमा इता थ्वह्न, विचार चिकं समान,
इच्छा जुयावक्क मिथेँ करुणानिधान ।
कल्याण ज्वी जगतया गुगुलेँ व वंसा ,
फेमा जिपिं जुय लेँ मत च्यागु व खासाँ ॥

सम्पादकया कलमं

धर्मोदय

छगू पतन ज्वीगुया मतलब छगू उत्थान ज्वीगु । संसारे छुं वस्तु नित्य मखुगु नं सत्य खः वथें अनित्यता हे नित्य नं खः । संसार दया च्वसां नसें उत्थान व पतन जुयावं वया च्वन । मनुतया बुद्धि व विचार नं विकास व लोप जुया च्वन । सधानं शुक्लपक्ष गुबले ज्वी मखु वथें सधानं कृष्णपक्ष नं ।

नेपालया पाखे ध्यान तथा स्वत धाःसा नं थव हे स्वभाव धर्म थ्यूगु खने दइ । नेपाल देश छगू अति प्राचीन देश खः । गुगु देश, क्रकुछन्दादि बुद्धपिनि पादस्पर्श पवित्र खः । थव पुण्यभूमियात नेपाल नामं छबलातःगु दोलं दो दँ न्हापांनसें धैगु खँ पुलां पुलांगु प्रन्थ तथा सिलालिपिस खने दु । लिपि-शास्त्र चले मजुनियां न्ह्यो छु धैतल, वजा झीसं गथे धाये ?

नेपाल देशे च्वंपिनि भाषा 'नेपाल भाषा' धका धाइगु तु प्रकृतिसिद्धगु हे खँ खः । 'नेपाल' नां चले जूसां नसें भाषा नं 'नेपाल' हे जुल ज्वीमा । गुलि पुलांगु देश खः उलि हे पुलांगु भाषा नं ज्वीमा । नेपाल भाषाया साहित्य व धर्म-भण्डार अतिक महत्वपूर्ण । खेद खः कि थौं उजागु महत्वपूर्णगु साहित्ययात जगहितार्थ स्वैत नं मक्यंसे तथा तेगु ! न्ह्यागुं देशया क्रमशः परिवर्तन जुया वया च्वंगु खँ इतिहास-रूपी न्हाय्कने बांलक खनेदु । झोगु देशया परिस्थिति नं परिवर्तन जुया हे वल ज्वी तथा

वयावं च्वनि तिनि । देशया चाल-चलन हिला-वोसां अनया आदि निवासी व अनया आदि धर्म 'बुद्ध धर्म' हे खः धका भारतीय जक मखु यूरोपिय इतिहासज्ञपिसं नं उल्लेख याना तल ।

थनि दोलि दँ न्हापायागु भाषा व आःयागु भाषा छगू हे ज्वी धका धाय् फुगु मखु । व हे दोलि दँ न्हापायागु भाषाया स्रोत खः सां थौं उकी आपलं रूपान्तर देफु । न्ह्यागु भाषाय् स थथे क्रमशः रूप हिला वनाच्वंगु खने दु धका भाषा-शास्त्रज्ञपिसं (Philologist) धाई । थः थःगु साहित्य तथा भाषाया बारे अन्वेषण (Research) याना थंकेगु प्रेत्येक देशभक्त तथा साहित्यप्रेमीपिनि परम कर्तव्य खः । भाषा धैगु मनुष्य जीवनयात जक मखु पशुजीवन यात नं आवश्यक । थःगु चित्ते च्वंगु भावयात वाक्यद्वारा प्रकाशित याय्गु हे भाषाया साधरण रूप खः । गुह्यसिया भाषा वृद्धि ज्वी मखु, वया मेगु छु वृद्धि जुई ? खँ जक ल्हाय्त्त जा पशुं नं स्हाई, तर मानव जाति लेखनकला द्वारा नं थःगु मनया भाव प्रकाशन याय् फेके माः । थुली हे याय् मफेकं मनु जुयां छु याय् ? अकिं जा स्वदेशी विद्वजनपिसं धाल—

‘ख जाति भाषा जानेन जसले

के गज्यौ आई यहाँ’

गुलिं प्राचीन पण्डिततेसं ला साहित्यप्रेम मदुह्य मनुयात पशुवत् हे थहरे यात ।

‘धर्मोदय’या मुख्य उद्देश्य मेगु छुन मखु सिवाय साहित्य-धर्म व शिक्षाया प्रचार । शिक्षाया अभावं मानवजीवनया हास जुई । अकिं प्रत्येक मनुतेत शिक्षाया परमावश्यक जुल । तर शिक्षाया माने केवल पुस्तक पढ़ाइ जक काय् मज्यू । पढ़ाइ तु मदेकं मगागु हे जुल साथ साथे विनीत स्वभाव नं अत्यावश्यक धका सीका काय्माः । विनीत स्वभावं विना शिक्षितह्व धका धाइ मखु । ‘धर्मोदय’ थुजा थुजागु शिक्षा तथा विनीत स्वभावया उदय याइ । साहित्यया अरूणालोकं खय कइ । अविद्यान्धकारयात नाश याना विद्या-लोकया जः पिकाई । ज्ञानया मतं खय कइ । पारस्परिक फुट-भेदयात दूर याइ । भ्रातृप्रेमया खिपतं चिना मैत्रीया धवाँय् ब्वेकइ ।

अन्धकारया नाश मजुतले यथार्थतः छुं खने दइ मखु । यथार्थतः खने मदु तले सत्यासत्य खंके फई मखु । सत्यासत्य खंके मफुतले धर्मया उदय ज्वी मखु । धर्मया उदय मजुतले पापया नाश जुइ मखु । पापया नाश मजुतले मुक्ति झीत दइ मखु । अतएव थ्व झी प्रत्येक देश भक्त, साहित्यप्रेमी तथा धर्मकामीपित हर्षया खँ खः कि थुजागु अवस्थाय् थौं झीसं ‘धर्मोदय’या जन्म जूगु स्वे दत । आः झीसं थ्वैत थः थःगु लेखनी द्वारा पालन पोषण याय् माल । प्रत्येक शुमेच्छुक भाजु मेजुपिनि शिक्षा तथा उपदेशया थ्वं आशा याना च्वंगु जुल । थ्वैके धर्म व पुद्गल भेद मदु । थ्वैगु निम्ति लेखकत सकलें समान खः । थ्वया छगु मात्र आशा खः प्राणी हित याय्गु ।

आदर्शप्रेम व मैत्रीभावना

(चोह—श्रीठाकुरलाल मानन्धर)

प्रेम या परिभाषा अति कठिन । माम बबु या उपरे प्रेम, मचाखचा या उपरे प्रेम, गुरुजनया प्रति भक्ति श्रद्धा, स्त्रीपुरुष या इकनँ पशु पंछी या उपरे दीन हीन या उपरे माया दया इत्यादि थ्व फुक्कं वहे छमा प्रेम-सिमा या अनेक कचा जुया च्वन । हनं प्रेम या स्वरूप स्वलसा दृष्टिदोष नाना रङ्ग या अद्भुत चमत्कार नं खने दया च्वन । कामादि रागादि या थ्व प्रेम नाप सँ-मिश्रण साह्रै बेहिसावं जूगुलिं प्रेमभाव बुलुया अपालं विकार उत्पन्न जुया च्वन । थ्व झीगु

हे दोष । प्रेमया प्रवृत्ती झीसं राग द्वेष इच्छा अनीच्छा आदि द्वन्द भाव न्हापं दुकया झीसं थ्व ‘प्रेम’ शब्द या ईज्जत काल वयात साप हे बानमलाकल । उकिं भगवान यात ‘मा पिये हि समागच्छि’ ‘पियं न कयिराथ’ ‘पिया पायो हि पापको’ ‘गन्था तेसं न विज्जन्ती येसं नत्थि पिया प्पयं’ धका धया विज्याय मावगु आवश्यकता न्ह्योथना । प्रेम याय मते, सुयां उपरे प्रेमभाव तलसा दुःख जुयी, प्रेम तथा अनुराग दुःख या कारण जुल इत्यादि । आ थथे धया छु भगवानं

सुयाँ उपरे वा छुं वस्तुयाके गुगुं प्रकारय सम्बन्ध हे तये मते धका धावगु जुलला ? मखु, सम्बन्ध जा अनिवार्य खना शुद्ध सम्बन्ध जक तिव वहे मैत्री भाव धका धावगु ला ।

थुजोगु नं विचार दु । दुःख मद्यके त प्रेम तोता शुद्ध परिष्कृत प्रेम जा माहे मा । अमिसं धायी जड प्रकृतिं निसें चैतन्य तकनं जीवितये परस्पर सम्मेलन या भाव अनिवार्य रूपं दहेदु । थहुं कन्हे विज्ञान वेत्तातसें थव जगते विभिन्न ग्रह नक्षत्र जक छु प्रत्येक विश्वया अणु परमाणु पर्यन्त या परस्पर चुम्बक थें आकर्षण दया छगु छुं प्रकारया सम्बन्ध अवश्य दु धका सीका हल । जउजुया नितिं भाषा रूपं जक व सम्बन्ध प्रकाश याय मफया च्वन । पशु पंछी योनी थव सम्बन्ध भचा स्पष्ट रूपं खनेदु । भउ व छुं, ताहा व नवोचा, न्या व ढ्यां इत्यादि, थमी परस्पर आकर्षण दु । विकास जूये मफुया नितिं थमीगु सम्बन्ध इच्छाप्रेरित व कामप्रेरित ज्याये जक खने दया च्वङ्गू । अनं च्वे झी मनुष्ययोनी स्पष्ट रूपं थव सम्बन्ध खने दु । थव हे मानुषिक प्रेम यात शुद्ध व परिष्कृत प्रेम अथवा भगवानं कना विज्यावगु मैत्रीभाव या उच्च आदर्शे थ्यङ्कल यङ्केगु अपालं सम्भवता व मौका दु । परन्तु झी मनुष्यजीवन पशुत्व व देवत्व या लें दवाते लाना च्वन । शुद्ध प्रेम या प्रवृत्ति दतसा देवत्व पाखे पलाः न्हायी । नत्र 'मनुष्य रूपेण मृगाश्चरन्ति' धावथें पशुत्व या लंपुयी जक च्वे च्वे धाया जुयी । थव मनुष्य याके अन्य जउजोव याके मदुगु विशेष

गुण न्याय व विवेक दुया नितिं लंपु हीकेगु अवसर दया च्वन । न्याय व विवेक या सहाय कया थव मैत्री भाव लाये' त नीच प्रवृत्ति तोता न्हापां निर्वाण मार्गे छत्कण्ठा दये माल । 'बुद्धं शरणं गच्छामि, धर्मं शरणं गच्छामि शघं शरणं गच्छामि' धका भवसागर या दुःख निवारक वैद्य या आश्रय काये माल । अले थव दवाते लें हिले त विवेक धैगु वास दयी । थुकिया सेवन या फलस्वरूप झीसं थव विश्व व थुकी च्वनगु प्रत्येक वस्तु पदार्थ या शुद्ध स्वरूप मेवगु हे खनी । रङ्ग हिली, प्रवृत्तिया थासे निवृत्ति, सर्ग या थासे विसर्ग खना थवगु दृष्टिकोण या परिवर्तन खनी । दुने हृदयाउ-काशे थवगु स्वत्व या सच्चा प्रतिविम्ब खनी । जीवन या सार खनी ।

भगवानं मैत्रीभाव ति धका छु प्रेम भाव तये मते धालला ? वसपोल या उपदेश भचा विवेक बुद्धिं स्वये माल । प्रेम यात शुद्ध प्रेम यङ्की थवहे मैत्रीभाव । 'प्रेम या' तर कामना याये मते तृष्णा तये मते इत्यादि । 'ला न तर हि मदुगु न' 'स्त्रा स्या तर पपु मदुम्ह मा' धायथें हनं गोलावगु चतुष्कोण धायथे धया विवेक शक्ति यात विकसित याना मैत्रीभाव या सलम्हे गयकेगु हे वसपोल या उद्देश्य खनेदु । भाषा प्रकाशं न्हाय दुगु मखु । झी नर-पशु तयेके बुद्धि दु तर बोध मदु । उकिं परस्पर विरोधी कल्पना या भाषां झीत नं बोधिवृक्ष यङ्केगुली वसपोल या उपदेश प्रयत्नशील खनेदु । झीसं कलत्र यात प्रेम तये बले मोहनं लिसे लिसे दु काम नं । झीगु प्रेम या पुचोले मोह काम क्रोधादि हनं

उकिया द्वन्द्व भाव थपायचोतं लः व दुरु थें
ला व हि थें ल्वाक ज्याना च्वन कि लम्ह
विवेकी हंस या आवश्यकता वल । शुद्ध प्रेम
लखं थ्यू अयसां लखं च्वे भिन्न जुया पलेख्वाँ
होथें थ्व मोह राग कामादि या लखं च्वे ह्यके
मावगु जुया च्वन । प्रेम आव ति तर द्वालुके
मते । मोह सहितगु प्रेमे झीपि थव प्रियवस्तु
पाखे थपायचो द्वालुक आकार्षित जुये कि झीके
बोधं थाय तोति झीसं उकी शत प्रतिशत विवश
जुया थवपिनिगु विनाश मिखां खनिमखु । नुगले
हि मदया वनी 'मत ज्योतिस जुना सी गथे व
पुतलीकी' धावथें ।

मैत्रीभाव जक तये सा आर्कषण वा
सम्बन्ध अवश्य दयी तर मोह या वस व
परिणाम विनाश या मात्रा भ्या हे दयीमखु ।
अथेंतु काम व शुद्ध प्रेम । काम इघाटु, शुद्ध
प्रेम गन खः गन खः याउंसे च्वें । व स्थूल,

थ्व सूक्ष्म । छगुली जीवन सँकुचित छगुली
विस्तृत । शुद्ध प्रेम व मैत्रीभाव तलसा थ्व
विश्वया अङ्ग प्रत्यङ्ग थाके समभाव भापा थवत
थमं तुं सारा जगत ति हे तव धनम्ह उदार
हृदयम्ह थें ग्योङ्गु स्वये दयी । काम सहितगु
प्रेमे जक बुला च्वनसा सदां चिकी धनम्ह जुया
पराधीन जुया च्वने माली । सदां थव प्रिय
वस्तु नाप वियोग जुयीगु सम्भावना जक खना
च्वनी । अले दुःख । मैत्री भावे जा आनन्द
जक स्वच्छन्दता जक । इन्द्रिय तृप्ति या अभिलाषा
जक कामे तर मैत्री थ्व विकासशील प्रयत्न । कामे
उत्तेजना जक, मैत्री शान्ती जक गुली पा ।

मैत्री भाव या जन्म जुयेव स्वार्थभाव या
मृत्यु । सुदर्शो लुयेव अन्धकार या लोप । जगत
प्राणी या जय कामना तथा स्वार्थ तोता परार्थ
हे उद्देश्य कया झीगु जीवन-खुसि उत्तमगु
जगत्प्राणी या सेवासागरे निरन्तर न्ह्याना च्वनी ।

समानताया विषये

(लेखिका—श्रीमति मोतिलक्ष्मी)

क्यहें मयजु !

शुभाशीर्वाद । पत्र थ्यन, खँ व्याकं थुल ।
छं धाःथें स्त्री, पुरुष समान ज्वीमाः अवश्य
खः । रूपे नं गुणे नं समानता नं खन्य दु ।
लोके बांलाःपिं, वामलाःपिं, तुयूपिं, हाकुपिं,
तःधिकःपिं, चिकिधिकःपिं, भिंपिं, मभिंपिं, सःपिं
मसःपिं आदि थ्व स्त्री पुरुष निगु पक्षेसं मदुगु

मखु, तर सः मसःगुली जक झीथाय भचा पाः ।
मिजंत जक आपाः सः स्यू, मिसात धाःसा छुं
मसः मस्यू । थुकियागु कारण मेगु मखु केवल
स्यन्य मखंगुलिं जक । यदि झीत नं समान
अवकाश दुगु जूसा !

तर आः झीथाय नं झी झी करुणानिधान
प्रजा वत्सल जुजुया दयां स्त्रीपिन्त नं विद्यालयादि

चायकाः ब्रह्मकथत माःगु प्रबन्ध यानाः विज्याःगु
दु । थुगु समये नं शीर्षि अथेतु आलस्यया वषीभूत
जुया च्वच्चन धाःसा शीर्षि हे जक शाइ सिवाय
मेपिं द्याः वइ मखु । उकीं अलसी मचास्य शीर्षि
नं पुरुषपिं थें तुं उत्साह पूर्वक कार्यक्षेत्रे उतीर्ण
ज्वी माल ।

हानं शी नं ला सो, विना प्रयासं प्राप्त ज्वीगु
मास्टरया कलाः मास्टरनी, डाक्टरया कलाः
डाक्टरनी, साहुया कलाः साहुनी धयागु पदवी कयाः
उकियात देवं व्युगु थं मां बौपिसं पोचिकाः थकुगु थें
भाःपाः धुक च्वनाः च्वनिपिं । तर छुयाय् छन्हु न
छन्हु व पदवी अवश्य च्युत ज्वीतिनि । कारण गुगु
पदवी थःगु परिश्रमं प्राप्त जूगु मखु केवल करपिनिगु
न्ययाः कयाः तःगु वस्तु थें ज्याःगु जक खः ।

आः मेगु थः थमं प्राप्त याय् माःगु पदवी
सो ! सीता धका सकल लोकं छाय पूजा याःगु ?
केवल श्रीरामचन्द्रया कलाः जुयाः मखु । यदि
अथ्य ज्वीगु जूसा गुलि गुलि महा पुरुषपिनि
स्त्रीपिं जुयाः वन, तर अमिगु नां जक हे नं
काःगु ताय मदु । छाय धाःसा—व न्ययाः तःगु
पदवी जूगुलिं थुवाः नं तुं यंकइगु जुयाः च्वन ।
तर, शी सीता महारानीयागु पदवी न्यया तःगु
मखु थ्व ला वस्पोलया थःगु त्यागबलं, धैर्य आत्म-
गौरव आदि गुणं हे जक प्राप्त याना काःगु
पदवी खः ।

अपायधंम्ह जनक महाराजाया ज्येष्ठ पुत्री
जूसा नं थःगु सुखैश्वर्य व्याक त्याग यानाः थः
भाःतयागु दुःखे सहभागिनी जुयाः वनवास वंगु
थ्व तःधंगु आत्मत्यागया खँ खः । हानं अपायच्च

भयानकम्ह राक्षस राज रावणयाथाय बन्दी जुयाः
च्वन नं थःगु धैर्ययात भवा हे पाः मयासे
दृढतापूर्वक सहन यानाः च्वंगु थ्व असीम धैर्यया
नमुना खः । हानं लोकापवाद शान्त यायत अग्नि
परीक्षा बिया नं देश निर्वासित जुया नं मगाना
थःगु सतीत्वया बलं पृथ्वी मातायात प्रकट ज्वीकाः
सकल लोके पतिव्रता धर्मयागु महत्व व थःगु
आत्म गौरव प्रदर्शित यायाँ पृथ्वी माताया मुले
अन्तर्धान जुया विज्यात । थ्व वस्पोलयागु हार्दिक
आत्मगौरवया दृष्टान्त खः, गुगु रामायण पुइका
खःसा मखनिगु मखु ।

राहुलमाता यशोधरादेवीयागु गुण वर्णना
केवल त्रिपिटक प्वीकाः खःसा जकं यथार्थ सीक्य
कै, थ्व पत्रचाय च्वयां साध्यगु मखु । अपाय
धंगु बुद्धशासने उलि मछि भिक्षुपिं मध्ये महा-
भिज्ञालाभीपिं केवल स्वम्ह हे जक दु । अप्रश्रावकपिं
निम्ह व बकुल स्थविर छम्ह । थ्वस्पोलपिनि
समान हे यशोधरा स्थविरनी नं स्त्री वर्गे
अद्वितीयम्ह महाभिज्ञालाभी खः । वस्पोलं थः
निर्वाण ज्वी न्ह्यो तथागतयागु वचन शिरोपर यानाः
थःगु ऋद्धिबलं अनेनेगु अद्भुत अलौकिक दिव्य
शक्ति क्यनाः विज्यात, गुगु शक्ति स्वीक्यं त्यानाः
काय ज्यूगु मखु । न न्ययाः हे काय ज्यूगु खः ।

थुलि जक मखु मेमेपिं नं ख्यातिप्राप्त
महिलापिं यक दनि । छं नं वथें हे ज्वीगु इच्छा
दःसा न्हापाँ विदुषी, वीरांगनापिनिगु जीवनी निं
खयाः अथ्य हे तुं थमं नं आचरण यायगु ।
अले तिनि पुरुषपिनि नाप समान ज्वीगु व
मज्वीगु सी दयाः वइ । नत्र छाय विद्यार्थीयो

कला: विद्यार्थीनी, योद्धाया कला: योद्धानी, बीरया
कला: बीरा धका मधा:गु ? कारण व न्यया:
काय ज्यूगु उपाधि मखु, थ:गु हे बाहुबलं कमाय
याय मा:गु ख: । उकीं यदि छं समान ज्वीगु
इच्छा द:सा समान ज्वीत मा:गु ज्वलं निं मुंकि ।

हानं समान जक धयां मज्यूनि, समानताया
नाप नापं भिन्नता नं खंक्यमा: । छाय धा:सा,
समान धायवं वहे तुं धा:गु मखु । श्व स्त्री
व पुरुष निगू विभिन्न जात ख: । स्त्री धका
शब्द उच्चारण याय मात्रं हे झीसं सीक्य फुकि
श्व पुरुष मखु धैगु । अथ्य हे तुं पुरुष धायवं
स्त्री मखु धका कना च्वन्य नं मा:गु मदु ।
उकीं मनुष्य जात छगू तुं जुया नं पुरुष पुरुष
हे स्त्री स्त्री हे । सो वस्पोल सिद्धार्थकुमार
तथागत सम्यक् संबुद्ध जुया: बिज्यात । वस्पोल
पुरुष ख: स्त्री मखु । न स्त्री पिसं प्राप्त याय
फैगु ख: । हानं मायादेवी गुम्हस्यां सिद्धार्थकुमार
ब्बीकल उम्ह स्त्री ख: पुरुष मखु । न पुरुषपिसं
ब्बीक्य फैगु ख: । थुगु रूपं विचार याना
स्वयबले पुरुष व स्त्री आकाश व पाताल थें पा: ।

छं धाल 'स्त्री त:धं' तर थन त:धं चिधं
धायगु थाय मदु । कारण, त:धं चिधं धैगु गुगु
आकारे, तौले अथवा गुणे वहे तुं वस्तु ख:
उकियात जक त:धं चिधं धाय् फइ सिवाय रूप
गुणे विपरीतगुयात त:धं चिधं धाय फइ मखु ।
छं धा:थें 'पिताया सिनं माता त:धं' धका
धया:त:गु दु । तर, मां बौयागु गुण लुमंका

हे जक मां त:धं वा बौ त:धं धा:गु सिवाय
मां त:धं धाय मात्रनं मिसात त:धं धा:गु
मखु । न बौ त:धं धायवं मिजंत त:धं धा:गु
ख: । त:धं ज्वीगु व चिधं ज्वीगु थ:गु ल्हाते
हे दु । गुणयागु न्यूनाधिकतां हे जक त:धं
चिधं ज्वीगु ख: ।

धात्थें व्यक्तिगत खँ हानं मेगु हे तिनि ।
कारण, सुनानं थ: मांयागु गुण लुमंका सकलें
स्त्रीपिन्त मां थें भा:पल धा:सा, बौयागु गुण
लुमंका: सकलें पुरुषपिन्त बौ थें तुं भा:पल
धा:सा—थुकी स्वीतें छुं आपत्ति मदु । गुम्हस्या
गथ्य भाप्य यो अथ्य भा:पइ । तर, व
सार्वजनिक ज्वीमखु केवल व्यक्तिगत जक ख: ।
थुकी ख: मखु छं स्वयं विचार यायफु । जिं थश्य
च्वया हय मात्र नं छं श्व खँ ब्याक्क ख:
धका ग्रहण याय मा:गु मदु । ख:गु खँ जूसा
ख: धका भापि, मखु थें च्वंसा मखु धका हे ।
थुकी जित: छुं नं आपत्ति मदु । थ: थ:गु
विचार थमं थमं सकस्यानं नं प्रकट यायफु ।

उकीं जिं स्वयबले ला त:धं ज्वीगु इच्छा
दुह्न व्यक्तिं भिभिंगु ज्या याना: यंक्यमा: । खँ
व ज्या चूला:पिं हे जक त:धं जुया: वैगु सिवाय
खँ जक सयानं ज्यूगु मखु । गुगु खँ छन्त
अपायचो धाय मा:गु नं खँ मखु । का थौंयात
थुलि हे जुल मेगु लिपा ।

छं तता

गुणवती

“पौ”

(चोह—श्रीचित्तधर उपासक)

धौं शंखसुन्दर साहुया छथे वया च्वंपि यकदु । गुलि मूसिपो द्विचाय् दुपि ल्यय्दहत, गुलिं वाता व्यकुं च्याना वःपिं बाझावंपिं मिसात । ल्याय्दहत साहु मचा शशि सुन्दर नाप लाः वःपिं, मिसात थः थितिपिं धासं सगं तः वःपिं । ल्याय्दहत वयां च्वन माःगु खँ लहानावनां च्वन । मिसा तस्यं गुलि स्यानं “असनं छयाहःगु” धाल, गुलि स्यानं “मावनं” साहुया बंजा छहस्यां भोँ छकू छकुती अमिसं धाः धाःगु नां च्वच्चं व छगः छगः वाताय् तथा च्वन ।

संध्या काः जुल । सूर्य्य देवं थःगु कथाया लँ काल । जोसि वल फ्रच्छि सर्वा जाकिया छोने वाता दिकाः द्यौतल । साहुनी लतंलक्षिम ख्ववि हुहुँ सगं तै च्वंहा क्यहेभत शंखमायायात “ताय् हुँ कःसी, ह्यःसिन्हः हुँ बलाय्” धका फुक पुजां ज्वलं क्यना थः मेगु ज्याय व्वाँ वँन । साहुया बौकाय निह्न बने कथाय् च्वनाः गबलें खाता प्वीकाः गबलें गबरले च्वयाः ल्याःचाः याना च्वन । बौहस्यां न्होनेसं खोम्बले च्वंगु वस्तू लिक्कयाः तात्वे तथाः बकुमिले यानाः च्वंपिं बंजाः तयेत “हुँ भीघोपो लोमनी ह्याऊँ तुपुलि नाप्पं ति” धका ज्या व्वयाः च्वन । काय्ह वाथाकतुं दनाः प्याहाँ वँनी, हानं तुरन्त द्राहाँ वया वौया थाय च्वनी । थुगु प्रकारं सकलें थः थःगु

ज्याय् व्यस्त, सुयां लिमला । “११२०” धका सीवं “ए” जिला साइत न्ह्यथ्याःला छुख्ये धका व्वां वयागु लाहे लानि का धयाः फेतुत ।

कथाय् च्याका तःगु सुकुंदाया इताः चिकं फुना दुं दुं च्यानाः च्वन परम् भौमचा कुमुद कुमारिं खंगु मखू । गनं खनी ! वयागु मन अन दुगु मखु । च्वन्यतला व मतया न्होनेसं फेतुनाः च्वन तर, वैगु मन संसार चाह्यु वनाः च्वन गबलें मांया मुख-तायात हिस्याः ज्वीगु, गबलें भातया अर्थ लोल्-पतायो निन्दा ! गबलें “कुल कुल” धका थुलि षाय्त मखाः जितः थन बियाः हगु दँ दँ बायाः व धनं छुयाईगु ? ” धका विषाद वयागु मन कःका थाते मलाःगु भुतिमालि थें उख्येला थुख्येला मदयक जुयाः च्वन । लिपा झसुका तथा स्वबले नाप्पं यना च्वंहा मचा खना गुह्न सोला फुना द्विगः तिनि प्यलाय् क्यंहा खः अले छुमानि मातृ हृदय भयबिल, मिखां निपुति तपं तल । मचा छको घय् पुनाः “हरे ! श्वमचा छुज्वीगु ! ” धका वं विधिया विधानयात बोबिल । हानं झसुका तथाः छथोँभोस्सुत । मचाःगु छपा खापा चायकाः शशिसुन्दर द्राहाँ वयाः “सो व अज्ज ख्वया च्वन तिनिका ! आमथ्य यानाः श्व मङ्गल ज्याय् अमङ्गल याय् मते । दँ बँ धयागु अथे वनि वनं जि तःदँ च्वन्यगु मखु, छाय् थपायच्वो ख्वयमाःगु ! झंव्यापारे वनि

पिन्त हर्षपूर्वक बेला बिया छुय् मालं, अःखः
 ख्वविं पन्यगुला कुमुद ! का बरू खर्च खीर्च
 यायत् मालि श्वदां भचा तयाति” धका दां पोचा
 छपो वयागु मुले तयाः हानं छको लिफः स्वया
 प्यहाँ वंन । कुमुदया शोक झन छल, हिकु
 हिकु वल, ख्वल । ख्वख्वं हानं मन चाः हुल
 अज्ज ख्वया च्वन तिनि का ! श्व गज्यागु
 खँ ! जि छु आः न्हिला मखाः च्वेन माल
 ज्वी ! देँ देँ धयागु भथे वनिहँ । गनं वनी ! द्वाहाँ
 वयाः वँगु पलख मजानि न्हँ न्हँ वं थें च्वने
 धुंकल देँ देँ गथे वनिगु ? श्वदाँ ! छु जिगु प्रेमया
 मू मखाः ज्वी । हरे ! श्वमिजंतस्य नारि हृदय गथे
 श्वीगु ? को छुनाः सहसं व दांपो छको स्वत ।
 झसुका :तल । काचाक कया छखे भ्वाक दिक्कल ।
 हानं सुकु सुकु ख्वल । अन च्वंगु मतं वयागु
 विरह व्यथा सहयाय् मफयाः न्हाचतु दलुखे
 ख्वाः स्वीके धुंकल ।

थः थः छँ सगंकयाः वःपिं बञ्जाःत
 श्यन । मङ्गला तयाः सलं बइगः श्वत ।
 धौसगं सिधयकाः गोसगं बिल । थः थितिपिनिगु
 बाता प्वनां च्वन बाता पत्तिं च्याःना छगः
 धिबा तयाः छख्य चीःका च्वन । लहाते मन्हानाः
 लपत्ये तल । गुलिं गुलिं तं चाःह मचा थें
 बँय ग्वारा ग्वार तुया, हाकनं हयाः लपत्ये तल ।
 थुगु प्रकार सगं बीसिधय व नांकाय् फक्क
 शोपिन्त दक्षिणा फ्यानाः छसें निसें बेला काल ।
 थकालिपिं जुक्स्यां शशिसुन्दरं ब्यूगु दां वयागु
 ह्याँ तुपुलीतुं छुकल । ककालिपिं भागियानाः
 मतं मनं “छमोह दां ला दतका” धका लय

तायाः चिला वंन । कुमुदया पाः वल । गुलि
 वं पलाः छीत स्वत उलि पलाः ल्याहाँ वनीगु ।
 गुलि ई घोनीत सनीगु उलि हिकु हिकुं वनीगु ।
 ख्वबिबं लहाती धाः नाप स्पर्श याःगुला मस्यु
 दथहे मखु । छह्म अनन्होनेसं च्वंह्म मिसां
 वयात घयपुना यंकल गा च्वतं ख्वाः तोपुयाः
 न्हो ज्यात । नकीपिसं “हाय् ख्वय् मत्ये” धका
 न्वात । “छिलिक्क” वयागु लहाते छतका दां
 लात, वया मन चीक मिंक हं कु बले यागु
 ग्वय्निगः लुमनाः दां उकिया पलेसा थें खन ।
 काचाक पालि भोपुल, तर पालि छथले थ्यूगु
 मखु बँयहे लात । भले वयात छख्य सालाः
 यंकल । जोसि वल छुछु मन्त्र ब्वनः लखं हाः
 हाः यात । “ए हँ सुकुंदाय् तुति भचा तँ, सल
 कसेया” धाधां शशिसुन्दरयात स्वाहाने कत
 यन । च्वते, मातने, छयरीतं पत्तिं सगं कयाः
 शशिसुन्दर मूलखां प्याहां वन । किन्तु वयागु
 मने कुमुदयागु व लःलः धागु मिखा, व
 खाजा तूगुसः विशेष यानाः व मचा घयपुनाः
 च्वंगु दृश्य छगुयालिपा मेगु छाया चित्र थें
 चाःहुलाः च्वन ।

* * * *

छन्हु बहनी कुमुद कुमारी निदँ दुहा काय्
 घय पुनाः ज्जीवन-सफू प्वीका च्वन । पताः
 लनंफ्रिनाः ब्वां ब्वां जुयागु, चुके तुतिकासा ह्मिता
 भगानाः कथाय् कतामहि ह्मितागु, फयां फच्छि
 छायपाः इहीयाः वनागु आदि वाखंत छगू छगू
 स्पष्ट खनाः च्वन । गज्याःगु आशां वयागु
 थन वयाः छुजुल, दच्छि धाःगु निदँ दैन अज्ज

वयगुला गन थबले वये धयागु खँहे मदुनि ।
 थज्यागु स्मृति वयागु मने गसुलि सूथे सुयाः
 च्वन । थुकिं यानाः वै भविष्य जीवन या
 कल्पना जकहे याय्मफु । “थथ्य ज्वीला ? ”
 धका छकोविचाः याई तर तुरन्त उकिया अःखः
 भावनां तोपूवै । हानं “ल्हासं थथंकः वयवला
 थ्व काययात न्हू न्हूगु तिसां तीकाः
 जिं बुयातय्, वं काःवःसा बीमखु, जितः ख्व-
 यकुगुला वयातनं छकोला महाय् कुस्य तोत्य
 मखु” धका ग्वसा ग्वै तर वनं अंधकारया गाले
 तनाः वँनी । थुगु प्रकारं अनेक चिन्तना यायां
 मचायात दुरू त्वंकं वया न्हो वल । सुथे
 पाख्य ज्वीकाः वं हगसे खन—व थः मचा
 बुयाः छगू चिकिचा बालागु लय वनाः च्वनगु,
 अनहे गनं गनं स्येत छबथां व्वां वयाः ल्यूवःगु,
 ग्यानाः अनंलिफः स्वयाः बिसि वँवं न्होनेसं
 ‘हुन्न’ न्यानाः बाःवया च्वंगु खुसि खंगु, व
 खुसि सिथं व्वां वँवं लँ मदयाः छगू पर्वत या
 तस्वाःगु पाखे लाःगु, अनं फी मफयाः छगू
 भराय गाःगु गाले कुतुं वगु । तर वँय
 ज्वी मलाकं झसंग न्ह्यलं चाल ।

* * * *

कन्हे खुनु बहनी ब्यलि बालि यानाः
 शंखसुन्दर बने कथाय च्वनाः पौ च्वया च्वन ।

वया देपासं साहुनी छयेचा मुलेतयाः याकनं
 नेपाः वै कथं च्वया दिसँ, थौं कन्हे छु छु
 मभिं मभिक जक हाना च्वनिगु धका हालाः
 च्वन । कुमुदनं चिप चाप सिल्य सिधयकाः
 लःथल छगः अन तःवःहस्यं वखँ ताल ।
 वयानं थौं सुथे ज्वीकाः व ग्यानापुक हगु
 लुमन । गुभाजु छह व मेह व हे लहास साहुया
 बजाः छह स्वाराक द्वाहाँ वल । “ओ !
 गुरूजु ! मंतयेक विज्याहुँ विज्याहुँ बनि याय !
 ए साहु ! झासँ !” धका शंखसुन्दरं स्वागत
 यात । साहुनी मचा बुयाः दन, भौमचा छखे
 कुने चिल । अपिं निहं साहुया सत्तिक फेत्तुत
 तर खँखिं छुं मजु, स्वह सुंक च्वं च्वन ।
 साहु साहुनीया मने शंकाया छोने शंका नाः
 वया च्वन । ववःपिनि खँ छी मछिनाः च्वन ।
 लिपा गुभाजुं हे व नाप वःहस्यात धाल—“का
 साहु छीत लिबाक्येगु संसार थथ्यहे खः ।
 उख्य कुमुदं ताल, थ्व संसार थथ्यहेखः
 धयागु खँ वया हंसं थाय तोतल, तर खँ
 बालक थूगु मखुनि । उकिं वया नुगःया धुकु
 धुकु छुं क्षण दीथे यात । उवलेहे व बंजाः-
 हस्यं “खः” धका वास्या वास्या यानाः जं
 तीजक पिकाः गुला—

कचिकां हिनाः पौ !

चवसापासा

१०७७

झीगु भाषा

(चेह्न — श्रीधर्मरत्न “ यमि ”)

थः थः मांबौपिसं नाइक, काक्क मुलेत्रयाः “चिचि पापा यानाः” स्यना कनातःगु गुगु भाषा खः, वयात संस्कृतं “मातृभाषा” धाइ । थःगु नुगले दुने च्वंगु गुगु भाव, खँ लहाना अथवा च्वया मेमेपिनि नुगले तयत भाषा मदयक मगा । संसारे तःधंह्य विद्वान् व भगवान् आदि धाय्केत नं भाषा पासा माः । भाषा पासा मदयकं मनु, मनु ज्वी मखु । पशु तुल्य ज्वी धाःसां छुं अप्व खँ ज्वी मखु । थःथःगु भाषां हे तिनि न्हागुं श्वीका काय फइगु । सुं मनू संसारे थःके च्वंगु ज्ञान बुद्धि प्रकाश याय्त न्हापां थःगु भाषां ग्वसा मग्गेकं सुयागुं भाषाया प्रकाण्ड पण्डित ज्वी धुंकूह्य जूसां सफल ज्वी फेमखु । न्हागु खँ न्यंसां अथवा धाःसां सर्वप्रथम थःगु मने थःगु भाषांनि विचार याइगु खँ लोके प्रकट रहस्य खः । अतएव श्व खँ निर्विवाद सिद्ध खः । उकिया नीति प्रत्येक मानवतस्ये न्हापलाक थः मामं “हाइपुता हाइ हेरा, तुतु, चाई, पापा” धका न्वाकु न्वाकुं स्यना तःगु गुगु भाषा खः, उकीनि सफल जुयमाः । उकी सफल जुयेवं मेथाय् सफल ज्वीत छुं थाकुइ मखु । थःगु धैगु गुगु इज्जत खः व नं च्वनि ।

गथे, काँ सां, धवाँ सां, बांमलाःह्य जूसां थः अबुयात हे ‘अबु’ धायमा सिवाय कदाचित् बांलाःह्य, धनीह्य धका मेपिन्त ‘अबु’ धायगु

मानव धर्म मखु; अथे हे थःगु भाषा नं । छुं प्यन्हुयात थःगु भाषा भ्वाथः जुल, श्वाथः जुल, ज्याय् ख्यले मन्त धाय्वं तोता छुयगु कदाचित् शिक्षित मनुष्यया जा छु साधारण मनुष्यया नं धर्म मखु । वतोथे थःगु धर्म, वंश, राष्ट्र सभ्यता तथा साहित्य नं खः । उन्नति व अवनति ज्वीगु जा ब्याकं झीगु हे लहाते खः ।

थःगु भाषा धाय मात्रं मेपिनि भाषा लहाःय् हे मलहाय्गु च्वःहे मच्चय्गु धैगु मखु । अथे जा भाषान्तर ज्ञान मन्त धाय्वं बहुश्रुत जुये फइ हे मखु । विद्वान् जुसानं एकोहरी विद्वान् ज्वी । थौंकन्हेया लोके जा गुलिफत उली अनेक भाषा सयके माः, गुकिं अनेक ज्ञान संचय याकनं याय् फई । थुलि जक मखु, थःगु विद्वता प्रकाश याय्त वा थःगु ज्ञान कर्पिनि नुगले थन्यत नं मेपिनि भाषा सयक्य मा । गुबले तक मेमेपिनि भाषा सः स्यूह्य ज्वी मखु अबले तक वया ज्ञान गुफाय् दुने स्वथनातःगु हेरा थें तुं ज्याय् ख्यले दे मखु । उकिं मेमेपिनि भाषा सयका भाषण व लेखन द्वारा थःगु नुगले च्वंगु भाव प्रकाश याय्गु नं बुद्धिमानी खः ।

अनेक ततधंगु ज्ञान, विज्ञान तथा कला शिल्पया न्हू न्हूगु संस्करण यानाः थःगु

साहित्य धुक् जायका तःसा, संसारे थःगु भाषाया नं इज्जत दे । गथे कस्ती दुह्म हाःयात न्हाथायसं स्थान दु । परं झीपि कस्तु दुह्म चला, थःके च्वंगु कस्तुया बास मसिया पिने व्वां व्वां जूथें जुयाः च्वन ।

उकिं प्रत्येक ज्ञानी गुणीपिसं थःगु भाषाया इज्जत तथा मान् तयमाल, गुकिं थःगु नं थःगु देशयागु नं इज्जत तथा मान् तःगु न्वी । सुनानं “छिमिगु भाषा थज्यागु अज्यागु”

धकां धाल धाय्वं, थःगु भाषाया वारे पूर्ण ज्ञान मदयकं अथवा थःगु भाषायात पूर्वजपिसं गुली गौरव तथा मान बियावन धैगु यथार्थ अन्वेषण मयासे, थःगु भाषायात थःमं नं ह्येस्याना तोता छुयगु ला मानो—‘कोखं न्हाय्पं यंकल’ धाय्वं न्हाय्पं थिया मस्वसे को लिना व्वाय् वनेगु थें अथवा च्वे धैथें थः अबुयात लोकं बांमला धाल धाय्वं मेपि अबु नाःवनेगु थें हे खः ।

★ जीवनया परमार्थ व बौद्धदर्शन ★

(चोह्न - भिन्नु अमृतानन्द)

“मनुष्य जीवने यायमाःगु मुख्य कर्तव्य छु खनी, थ्व ‘जीवनया परमार्थ’ छु खनी” धकं प्रायः मनुतेसं प्रश्न यायि । थुकी मध्ये गुलिसिनं, “जीवनया परमार्थ” स्वाना च्वंतले ‘साक-भिक नया, मजा-मोज यायेगु’ धकं भलापा च्वन । गुलिसिनं थुलि हे नं भालाप्य मफयाः च्वन । गुलिसिनं, “धनसम्पत्ति यक्को दयक कमे यानाः यश कीर्ति फौलेयाना सिनावनेगु” धकं अने अनेगु भालपा च्वन । परिणामे थ्व छगु नं “जीवनया परमार्थ” मखुनि । न थ्व मनुष्य जीवने यायमाःगु मुख्य कर्तव्य हे खः । मनुष्य जीवने मुख्यनं यायमाःगु ज्या व कर्तव्य जा चित्त-शुद्धि यानाः विमुक्ति प्राप्त यायेगु खः, गुकियात “जीवनया परमार्थ” नं धायि ।

“परमार्थ” शब्दया अर्थ अनेक दुसां धनयात “परम+अर्थ=परमार्थ” अर्थात् परम (=अन्तिम=अतिकं=श्रेष्ठगु) अर्थ (=अभिवृद्धि व शान्ति) प्राप्त यायेगु धकं धाःगु जुल ।

अभिवृद्धि धैगु निता दु । यथाः—(१) पिनेया अभिवृद्धि (बहिरात्मिक अभिवृद्धि) व (२) दुनेया अभिवृद्धि (आध्यात्मिक अभिवृद्धि) ।

(१) थुकी मध्ये, “छये” जहानपि सकलें छगु गठ जुयाः बांलाक मिले-चले जुयाः च्वनेगु, धनसम्पत्ति कमे याना लोके यश कीर्ति फौले यायेगु, काय-ह्ययायपिन्त धर्म, शास्त्र, शिल्प तथा विद्या बांलाक व्वांकाः योग्य अवस्थाय गृहकार्य भार वियेगु हनं इमितं नं धर्म,

शास्त्र, शिल्प तथा विद्या बांलाक व्वने धुंका अबुयाली गृहकार्य बांलाक यानाः जन्म व्यूषिं मां-बौपिन्त विशेष भक्ति तथाः आदर सम्मान यानाः सेवा टहल यायेगु; गुरु आदि मित्रपिन्त नं मान सत्कार यायेगु, दाजु किजा, तता क्ये हेपि लिसे प्रेमभाव, मैत्रीभाव तथाः सकलसयां चित्त प्रसन्न ज्वीक ज्या-खँ यायेगु वथे धनवृद्धि, देशवृद्धि तथा समाजवृद्धि ज्वीगु ज्या यानाः लोके कीर्तिमान् जुयाः च्वनेगु' इत्यादि यात पिनेयागु अभिवृद्धि धकं धायि । थुलि अभिवृद्धिं झीगु कायिक व मानसिक दुःख यथार्थरूपं शान्त जुइ मखुनि, किन्तु झन् दकले बढे जुइगु सम्भव दु । अकिं ज्ञानीजनपिसं थुजोगु समृद्धियात लौकिक, बाहिरिक अथवा पिनेयागु अभिवृद्धि धकं धायि ।

(२) गुगु प्रकारया अभिवृद्धि ज्वीगु बखते पञ्चेन्द्रियादि दमन जुयाः कायिक व मानसिक दुःख क्रमशः शान्त जुयि, उजोगु अभिवृद्धियात ज्ञानीजनपिसं दुनेयागु अभिवृद्धि धकं धायि । यथाः—

“आध्यात्मिक वृद्धि यायगु इच्छा दुहोसिनं, कतपिन्त स्यायगु—स्याकेगु—स्याकेत अनुबल बियेगु, कतपिनि वस्तु खुया कायगु—खुया कायकेगु—खुया कायकेत अनुबल बियेगु, कतपिनि मिसात स्यंकः ज्वीगु—स्यंकः ज्वीकेगु—स्यंकः ज्वीकेत अनुबल बियेगु, खँ आदि मद्यपान यायगु—याकेगु—याकेत अनुबल बियेगु इत्यादि अकुशल ज्या काय द्वारा यायि मखु ।

असत्य खँ लहायगु—लहाकेगु—लहाकेत अनुबल बियेगु, कतपिनि चित्त बाइगु 'खँ-फसखँ' लहायगु—लहाकेगु—लहाकेत अनुबल बियेगु, चुपी स्वीथे च्वंकः खँ लहायगु—लहाकेगु—लहाकेत अनुबल बियेगु, ज्याख्यले मदुगु खँ लहायगु—लहाकेगु—लहाकेत अनुबल बियेगु—इत्यादि अकुशलखँ वचनद्वारा लहायि मखु । कतपिनि वस्तुई लोभ लालच यायगु—याकेगु—याकेत अनुबल बियेगु, कतपिनि जिया च्वंगु भिना च्वंगु खनाः सहमयायगु—मयाकेगु—मयाकेत अनुबल बियेगु, 'दान पुण्यया फल मदु, माँ-बौ धैपि मदु, धर्म पाप मदु, परलोक मदु तथा कर्मफल मदु' धैगु आदि विश्वास यायगु—याकेगु—याकेत अनुबल बियेगु—इत्यादि अकुशल विचार मनद्वारा यायि मखु ।

“थुगु प्रकारं काय-वाक्-चित्तं अकुशल मयासे इन्द्रिय दमन यानाः परिशुद्धाकारं शील पालन याना दान पुण्य परोपकार यानाः, सकल प्राणीपिनि ऊपरे मैत्री-करुणा-मुदिता-उपेक्षा धैगु चतुर्ब्रह्मविहारया भावना-चित्त बढे याना सकभनं सकल दिशास मैत्री-चित्त फौले याये । अले क्रमशः राग, द्वेष व मोह मदया चित्त शान्त जुयि ।” थुजोगु प्रकारया अभिवृद्धि यात दुनेयागु अभिवृद्धि धकं धायि ।

मनुष्य जीवने आध्यात्मिक व बहिरात्मिक अभिवृद्धि नितां माः । परन्तु “जीवनया परमार्थ” सफल यायगु इच्छा याइपिसं बहिरात्मिक

वृद्धि स्वयानं आध्यात्मिक-वृद्धि बढे याना यंके फयके माः ।

थनिं डीन्यासति दं न्हापा झी हे नेपाल राजधानीया प्रान्तीय देशया कपिलवस्तु नगरे, अतिकं समृद्धी सूर्यवंश क्षत्रिय कुले जन्म जुयाः विज्याःह्य सिद्धार्थ कुमारं “जीवनया परमार्थ” छु खनि धका विचार याना सोगु बखते—राज्यसुखादि ब्याकं ‘असार’ धकं सीका २६दंया बइसे राज्यश्री त्यागयोनाः; उगु समये सुप्रसिद्धिं पण्डित, विद्वान् तथा महात्मा धाक्कोसिथाय वनाः सतसंगत याना स्वत नं धात्थेगु ‘परमार्थ’ अमिके मखना स्वयं याकचा अघोर बने द्वाहाँ विज्याना खुदं तक्क कठोर तपस्या यानो विज्यात । थुगु चर्या द्वारा नं चित्त शान्त मज्जुसेली वसपोलया मती थथे जुलः—

“ विना प्रज्ञा-ज्ञानं थ्व शरीरयात जक पीड बिया अनेक प्रकारया दुष्करचर्या याय् मात्रं जीवनया परमार्थ थ्व खः धका श्वीका काय् फयि मखु । ”

थ्व संसाररूपी सागरं तरे ज्वीत जा मुख्यनं प्रज्ञा-ज्ञान हे माःगु जुल । विना थुकिं न्हाक साधन यासां सफल याये फइ मखु धकं निश्चय यानाः गंसि जुया च्वंगु शरीरयात भति पुष्ट याना आखिरे, वैशाख पुन्ही थें जाःगु पूर्णचन्द्रया दिने बुद्धागयास बोधिवृक्ष-सिमाक्वे अति श्रेष्ठोत्तमगु आर्य्यसत्यादि प्रज्ञा-ज्ञान खंकाः कया विज्यात । गुगु ज्ञान बोध जुय मात्रं वसपोलया वासना सहित कुेश सर्वप्रकारं

विनाश जुया पुनर्जन्मं विनिर्मुक्त जुसे “जीवनया परमार्थ” जुयाः च्वंगु अति शान्तगु निर्वाण साक्षात्कार याना बिज्यात । थ्व हे ज्ञानयात महायान शास्त्रे ‘बुद्ध-माता’ धका धायि । थ्व हे सिद्धान्तयात सर्वसाधारण विद्वान्तयसं ‘बौद्ध-दर्शन’ धका नं धायि ।

छगू समये भगवान् बुद्धयाके सुं छहसिनं थथे प्रश्न यात, “भगवान् ! दुःख दुःख धका धायि छुकियात दुःख धायि ? गुथाय तक्कयात दुःख धायि ? ”

भगवानं थथे आज्ञा दयका विज्यात, “गुगु थ्व जन्म ज्वीगु, वृद्ध ज्वीगु, रोग ज्वीगु तथा मरण ज्वीगु खः, उकियात हे दुःख धका धायि । संक्षिप्तं कन धाःसा न्यागु उपादानस्कन्ध-यात हे दुःख धायि । गुथाय तक्क पञ्चस्कन्धया* हेतु ‘अविद्या व तृष्णा’ दया च्वनी उथाय तक्क दुःख धायि । ”

उपर्युक्त प्रश्नोत्तरद्वारा झीत थ्व बोध जुयि कि, अविद्या व तृष्णाया कारणं हे दुःख जुयि, थुकिया निरोध हे परम शान्ति खः ।

गुकथं अविद्याया कारणं दुःख जुयि ?

अविद्या (=छुं मस्युगु=गथे खः अथे मस्युगु=विद्या मदुगु) या कारणं संस्कार (=भिं मभिया संस्कार) दयि । संस्कारया कारणं विज्ञान (=पुनर्जन्म ज्वीगु चित्त-सन्तति=चित्तया धार=चित्तया स्रोत) दयि । विज्ञानया कारणं नाम-रूप (=पञ्चस्कन्ध) दयि । नाम-रूपया कारणं षडायतन (=मिखा, न्हाय, न्हायपं, म्ये, ह्य तथा मन) दयि । षडायतनया

*रूप, वेदना, संज्ञा, संस्कार व विज्ञान

कारणं स्पर्श (=नायूगु छाःगु, क्यातुगु काचुगु, ख्वाँउगु काःगु स्पर्श=थिइगु) दयि । स्पर्शया कारणं वेदना (=सुख अनुभव, दुःखः अनुभव, न सुख न दुःख अनुभव) दयि । वेदनाया कारणं तृष्णा (=इच्छा, अभिलाषा) दयि । तृष्णाया कारणं उपादान (=हान हानं आशा जुइगु, पुनः पुनः इच्छा जुइगु) दयि । उपादानाया कारणं भव (=पुनर्जन्म ज्वीगु कर्मशक्ति) दयि । भव=कर्मशक्तिया कारणं जाति (=मिखा, न्हाय न्हायपं, म्ये, न्हाय ह्य व चित्त युक्तगु शरीर) दयि । शरीर अर्थात् जन्मया कारणं बुद्धा जुयि, रोगी जुयि, मरण जुयि तथा शोक-सन्ताप-पीड जुयि ।

थुकथं अविद्या=छुं मस्यूगु या कारणं दुःख हे जक जुयि ।

दुःखया हेतु जुयाः च्वंगु अविद्याया गुकथं मदयका छुयि ?

दके न्हापां 'श्व दुःख खः, श्व दुःखया हेतु खः, श्व दुःखया निरोध खः हानं थुकिया मार्ग श्व खः' धका सम्यक्दृष्टि=यथार्थदृष्टि दयके । थुकथं दुःखादि आर्यसत्यज्ञानया चक्षु दयका अहिंसा व अब्यापादया विचार यासे सम्यक्संकल्प याये । गुजागु यात उजागु फल दयि । भिंगु यासा भिंगु मभिंगु यास मभिंगु फल दयि धका भाष्ये । कतपिन्त दुःखपीड बिल धायवं थःत नं दुःख पीड जुयि, दुःख पीड ज्वीगु जितः योगु मखु तस्मात् सकल प्राणोपिनि प्रति भिंगु भाव तथा भिंगु ज्या यायेमा धका मैत्र्यादि

भिंगु विचार मती तये । थुकथं चित्त भिंका कतपिंत; मभिंगु, असभ्यगु, असत्यगु, ल्वाकेगु-स्यंकेगु-वाकेगु—आदि अनर्थ खँ मल्हासे हित-सुख ज्वीगु, मिले-चले ज्वीगु, सारगु, अर्थसहितगु, तथा भिंगुखँ ल्हाये । थुजोगु खँयात सम्यक्वाचा धायि । वचनं भिंगुखँ ल्हाःथे ज्यां नं भिंगु यायेमाःया नीति, कतपिन्त हिंसा मयासे, मस्यंकुसे, खुया मकासे, गुगु पदार्थ त्वनेगु बखते बुद्धि भ्रष्ट जुयाः सुथं मलायिगु खः उगु पदार्थ मत्वंसे भिंगु, निर्दोषगु, शुद्धगु तथा थःत नं परयात नं हित-सुख ज्वीगु ज्या याये । थुजोगु ज्यायात सम्यक्कर्म धायि । ज्या शुद्ध याःथे जीविका अर्थात् जीवनवृत्ति नं शुद्ध याये । मांस मियाः, अयलाः श्वं मियाः, लःमि जुयाः अथवा म्ये म्येगु नं गुगु जीविकायात भगवान्या विनयशिक्षास मिथ्या-जीविका धायि उजोगु मिथ्याजीविकायात तोताः धार्मिक जीविका याये । थुजोगु जीविकायात सम्यगाजीव धका धायि । जीविका परिशुद्ध यानाः सम्यक्वीर्य याये । भिं-मभिं सीका भिंगु ज्वना मभिंगु तोता छुयेया नीति बलवीर्य याये । मदुगु कुशल दयकेत, दयाः च्वंगु अकुशल मदयकेत, हानं दयाः च्वंगु कुशलात झन् झन् बढे यायेत, मदुनिगु अकुशल दया हे मवयका छुयत कायद्वारा, वचनद्वारा तथा मनद्वारा ज्युधाय तक उद्योग, कोशीश, वीर्य याये । उत्तमगु वीर्य प्राप्त यायेत सम्यक्स्मृतिया सहायता मदयकं मज्यु । अन्यथा भिं जुया च्वनला, मभिं जुया च्वनला धकं खंकाः काये

ज्ववापादा

१०७०

फयि मखु, होश दयि मखु । गन होश मन्त
 अथवा खंका काये मफुत अन भिंगु बदे याये
 मभिंगु घटे याये धकं उद्योग याये फैमखु ।
 अकिं मतील्वीकेगुली, खँ लहायगुली तथा ज्या
 यायेगुली सचेत जुयाः, होश तथाः बरो हे
 स्मृति तथा च्वनेमाः । थुजोगु स्मृतियात
 सम्यक्स्मृति धायि । स्मृतिवान् जुयेवं तिमि चित्ते
 क्लेशादि अकुशल-धर्म बास याये फयि मखु ।
 क्लेशं बास मयाःगु चित्तया स्वभाव शान्त व
 निर्मल जुयि । निर्मल व शान्तगु चित्ते एकाग्रता
 जुयाः प्रथमादिध्यान प्राप्त जुयि । थुजोगु
 ध्यानयात सम्यक्समाधि धायि । श्व ध्यानया
 फलस्वरूप अनित्यताया ज्ञान दया वयि ।
 अनित्यताया ज्ञानद्वारा श्व लोके नित्यगु वस्तु
 छुं खने मदयाः ब्याकं संस्कार 'अनित्य' धकं
 अवबोध जुयि । ब्याकं संस्कार अनित्य धका
 खनेवं सुख धका धाय बहःगु छुं मदयाः
 'सकल संस्कार दुःख' धकं अवबोध जुयि ।
 थःमं धयाथे नित्य मज्जीगु दुःख ज्वीगु
 संस्कारयात गनं 'जि, जिगु' धाये ? 'जि, जिगु'
 धाय बहःगु सारगु, सत्यगु तथा ध्रुबगु वस्तु
 वा पदार्थ परिणामे छुं मदुखनि धकं 'अनात्म-ज्ञान'
 इया वयि । थुगु ज्ञान दया वयेवं तोपुया तःगु
 वस्तु उलाःस्वेथे, ख्यूसेच्चंथाय् मत च्याकाः
 ब्याक अन्धकारयात नाश यानाः छुयथे दयाच्चको
 अविद्यान्धकार नाश जुयाः विद्या प्राप्त जुयि ।
 विद्या प्राप्त जुयवं अविद्या नाश जुयि, मदया
 वनि । अविद्या मन्त धायवं संस्कार दयि मखु ।
 संस्कार मन्त धायवं विज्ञान दयि मखु ।

विज्ञान मन्त धायवं नाम-रूप दयि मखु । नाम-रूप
 मन्त धायवं षडायतन दयि मखु । षडायतन
 मन्त धायवं स्पर्श दयि मखु । स्पर्श मन्त
 धायवं वेदना दयि मखु । वेदना मन्त धायवं
 तृष्णा दयि मखु । तृष्णा मन्त धायवं उपादान
 दयि मखु । उपादान मन्त धायवं भव (कर्मशक्ति)
 दयि मखु । कर्मशक्ति मन्त धायवं जाति
 (जन्म) दयि मखु । जन्म मन्त धायवं बुढ़ा
 ज्वीगु, रोग ज्वीगु, मरण ज्वीगु तथा
 शोक-सन्ताप-पीडा ज्वीगु दयि मखु । जन्म
 मरण मन्त धायवं सर्वथा दुःखस्कन्धया
 निरोध शान्त जुयि ।

थुकथं श्वहे आर्य्यअष्टांगिकमार्गं दुःखया
 हेतु जुयाः च्वंगु अविद्यायात मदयेका छुयि ।
 बौद्धलोकया मूल सिद्धान्त जुयाः च्वंगु
 श्व अमूल्यगु ज्ञान केवल शास्त्र हे जक मखु,
 न केवल दर्शन हे जक खः, किन्तु छगु जक
 सत्वपिं शुद्ध ज्वीगु परम श्रेष्ठगु विमुक्तिमार्गं
 नं खः । वसपोलया गम्भीरातिगम्भीरगु
 धर्मस्कन्धयात विज्ञ (—बांलाक श्वीका काय्
 फुपिं) जनपिसं जक श्वीका काये फइगु जूया
 नीतिं थौं, गुगु द्वीपे वसपोल सर्वज्ञ बुद्धं
 अनर्थ बोधिज्ञान प्राप्त यानाः कया विज्यात,
 छगु हे जम्बुद्वीपया शिरोमणि जुयाः च्वंगु झीगु
 नेपाल देशे व ज्ञानया अभाव जुयाः च्वन ।
 म्ये म्येगु देशया खँ बिचाल यानाः स्वत धासा
 श्रेष्ठ विद्वान् धाक्कोसिनं, प्रकटरूपं अथवा
 अप्रकटरूपं, भगवान् बुद्धया सिद्धान्तयात शिरे

फया कया च्वन । तर झी नेपाली बौद्धपिसं,-
गुगु देशे वसपोल शाक्यमुनीं जन्म कयाः
बिज्यात हानं गुगु देशे थौंया अद्यापि शाक्यकुली-
नपिं दनि थौं तक्रं वसपोलया मूलसिद्धान्तयात माला
स्वयगु यात गौरव भालपा काय मफया च्वंगु छुकिं
याना जुयि ! नेपाली बौद्धपिसं थुगु विषयस ध्यान
बांलाक तल धासा आपलं लोकयात बौद्धालोकं
खयका विये फुनि ।

झी नेपाल देश पुण्यभूमि खः, पवित्रभूमी
खः । गुगु भूमि पाखे स्वयाः अति श्रद्धालु भक्ततयसं
लाहात जोजलपा नमस्कार यायि । उकीसनं
झीपिं झन् भाग्यवानीपिं खः थें चो, छाय
धाःसा झीथाय् नयगु त्वनेलिं भुक्खा महु,
न बुज्या यायगुलिं भुक्खा यद्यपि म्ये म्येगु
अनेक वस्तुं जूसां । झीत थ्व हर्षया खँ खः
कि थौं झीपिं श्री ३ पद्मशम्शेरया प्रजापिं
जुयाः च्वने दत । वसपोलया नुगले प्रजापिनि
प्रति असिम दया दुगुखँ सुनां जक मस्यु ।
गुह्यसिनं प्रजापिनिगु लागिं दान मध्ये उत्तमगु
विद्यादान बियेगु पूर्णाभिलाषा याना च्वंगु दु* ।
सकल प्राणीपिं छह हे मांया सन्तानपिं खः
धैगु उदार विचार नं दु हानं, गुलि भक्ति
वसपोलया थःगु धर्मं दु उली हे भक्ति भगवान्
बुद्धया धर्मं नं दु हँ ।

गत वर्षे श्रीलंकाद्वीपं नेपाल स्वयाः
बिज्यापिं बौद्ध शुभेच्छुक धर्मदूत (Buddhist
good-will Mission) या न्याह्न सदस्यपिं
मध्ये जि नं छह सदस्य जुया च्वनागु खः ।

*अभिलाषा जक याना च्वंगु मखु ग्वगु मछि
पाठशाला चायका नापं ब्यूगु दु ।—सम्पादक

इस्वी १९४६, मई २ तारिकस जिपिं विशाल-
नगरे वनागु ब्रखते श्री ३ महाराजं
जितः झीगु भाषाया बारे आह्ना दयका
यिज्याःगु न्याययुक्तगु वाक्यमाला थौं तक्रं
जिके झल झलं लुमनि । यथाः—

“छिमि भाषास सफु छापे याये मज्यू
धैगु महु । राजनैतिक बाहिक म्येगु छापे
याय् ज्यू । नर छिमिसं ‘नेवा भाषा हे कोट
(Court) भाषा याय्मा’ धाल धाःगु न्यना,
थथे धाये मज्यू* । थः थःगु भाषास सकसयां
सफु छापेयाके ज्यू, छाय मज्यू । भोटियातेत
परवतिया भाषं ‘म्ये हा’ धका धयां हालिला छु ।
तस्मात् नेवाया नेवा भाषा भोटेया भोटे भाषा,
सकलसयां थः थःगु भाषा थःत थःत माः ।
सुयां भाषा रोके याये मज्यू । छिमि ज्ञानमाला
सफु नं जिं लितः हे बियागु दु । छिमि भाषा
(योगु सफुत) थन हे छापे याके बिये तिनिं ।
स्व स्व भाजुपिं ! उपर्यक्त झी जुजुया
वाक्यमाला गपाय्चो बांला ! धाथेनं वसपोल
जुजु प्राणीपिनि ऊपरे महान दया करुणा दुह्न
खः । थुलि जक मखु थनं झिंप्यद ति न्हापा
वसपोल कमाण्डर इन् चीफ (Commander-

*“थन्थाय् जिं थथे धया, “जिके जा
उजागु विचार महु । किन्तु जिमिगु बौद्ध
साहित्यादि ग्रन्थत थःगु भाषास छापे याके पावे
ज्वीमाःगु खः ।”

†आःला ने० भा० प्र० समिति अड्डास भीगु
भाषाया सफु स्वयिह्मि छम्ह माष्टर नापं तथा भीगु
भाषाया सफुत पास थाय्गु व्यवस्था यानाः उपर्युक्त
आज्ञायात सार्थक यानाः नेपाल देशे हे भीगु भाषा
छापे याके ब्यूगु दु ।—सम्पादक

in-Chief) जुया: च्वंगु बखते नं वसपोल्या
हृदये प्रजापिनि ऊपरे महत दया प्रेम दुगु खँ,—
विक्रमाब्द १९६०स महाभूकम्प जुया: प्राणीपिनि
नय त्वने मदया हाहाकार जुया दुःख सिया:
च्वंगु बखते प्रजापिनि प्रति करूणां सुमुकं च्वने
मफया: थ: स्वयं विज्याना जाकि आदि आहर
इना व्युगु घटना,—छिकिपिसं बांलक मस्युगु
खैमगु ।

थौं थ्व चिकिचा धंगु लेख छत्वा:
छिकिपिनि सम्मुखे तयगु सौभाग्य दुगु नं
वसपोल श्रीश्या हे कृपा सिबे म्येगु छु धाय ?
अकिं झीपिं नेपालवासी बौद्ध-अबौद्ध सकल
महाजनपिसं वसपोल श्रीश महाराजं “Be true

to your religion” अर्थात् थःगु धर्मयात
बांलोक पालनया ! धका आज्ञा दयका विज्या थें
थः थःगु धर्मयात बांलोक पालन व आचरण
याना धर्मानुसार अभिवृद्धि जुयगु कामना यासे
थ्व पत्रिका द्वारा लाभ कया:, इहलोकार्थ व
परलोकार्थ सिद्ध ज्वीगु विद्यादि गुण-धर्म
वृद्धि याना:, सुचरित्र बढे यासे “जीवनया
परमार्थ” जुया: च्वंगु निर्वाण प्राप्ति यायया
नीतिं थनि नसें अप्रसर जुया: दिलधा:सा जिगु
श्रम साफल्य जुयि ।

Asokaramaya,
N'Elia,
Ceylon.

4-2-47

“धर्मोदय”या प्रति शुभकामना

व

सम्पादकयात पौ

[थ्व शुभकामना सिंहल भाषां च्वया हःगुया अनुवाद जुल—सं०]

थनिं निदो व न्यासदँ न्हापा नेपाल
राज्ये जन्म जुया विज्या:द्व सिद्धार्थ गौतम
बुद्धया ज्ञानालोकं सारालोकयात झः झः धायकल ।
थ्व खँ ला इतिहासगत सत्य जक मखु परं
जीवित जुया: च्वंगु सत्य नं खः । थ्वहे कारणं
याना इतिहासे नं जनसमाजे नं नेपालयात
अत्युत्तम स्थान दुगु ।

थुलि जक मखू एशियास तःधं चिकिधं
याना आपलं देश, अन्य शत्रुपिनि लहाते लाना
च्वंक नं थौं अद्यापि सुं मनुतसें अजेय ज्वीक
हिमगिरिया लिधंसा कया: च्वनाच्वंगु—थ्व
चिकियाधंगु देशं, विदेशीपिन्त छयों कमलुकुसे
थःगु स्वतंत्रतायात अणखड रक्षा यात । थ्वजा
सारा एशियायात महान गौरव खः ।

अथे जूसां खेद खःकि कालया गमन
वेकया वन ! सारा संसारयात आलोक ब्यूगु
उगु आलोक स्थम्मे छुं समय तक अन्धकार
जुल । अखण्ड चलेजुया वोगु स्वतन्त्रता दुसां
स्वतंत्र राष्ट्रया अभ्युदय अन मद्या वन । थुकिया
बारे छगू पक्षयात अथवा छगू जक वर्गपित
दोषारोपण याये योग्य मजु । व जा भाग्यया
उदासीनता खः । अतीतया खँ जुको इतिहासज्ञ-
पित भार वियाः अनागत सौभाग्यया जग-
थनाहयगु स्वय माल ।

राष्ट्रया सौभाग्योदय याय्गु साधन मध्ये
साहित्य नं छगू प्रधान खः । थुकी मध्येसनं
वर्तमान युगे पत्र-कलायात प्रधान अंकः विइ ।
थुकिं, देशयात व जनतायात लाभ ज्वीगु विपुल
प्रयोजनया खँ पत्र-पत्रिका ब्वनिपिं न्ह्याहसिन नं
स्यू । थ्व पत्र-कलाया बारे नेपाल देश
थौतक नं दीन, दुःखी तथा गरीब तिनि धैगु
खँ जगते गुप्तगु मखू । उकिया नीतिं धर्मोदय-सभां
अंगपूर्ण ज्वीकः मासिक पत्र छगू प्रकाशन
यायया नीतिं अप्रसर जुया च्वंगु बारे देश,
जाति तथा धर्मवृद्धिया अभिलाषा दुपिं
न्ह्याहसित नं प्रीतिया कारण खः । थुकिं याना
थौकन्हेया अवस्थायात चाः मचाः जुया च्वंगु
कारण आपलं पूर्णज्वी धैगु विश्वास जिमिसं
याना च्वना । त्रिरत्नानुभावं धर्मोदय-सभाया
थ्व सद्प्रयत्न सफल ज्वीमा धका प्रर्थना याये ।

थुकियात—

यू. धर्मरत्न (एम० ए०)

+ + + +

According to the chronology
of Sri Lanka, it is now 2491 years
since the Parinibbana of the Blessed
One. In nine years more, it will
be the 2500th anniversary of the
Parinibbana and a great date in
Buddhist History. Therefore it is
very good news that the Dharmo-
daya-Sabha has decided now to
publish a magazine in the Nepala
language for the benefit of the
people of the Buddha's own loved
land. A magazine like this can
do many things for the good of
the people. First, and most
important, it can publish articles,
on the Dhamma of Deliverance,
from Sorrow, for the study of the
Buddha's followers. It can give
the people news of Buddhist
activities in other parts of the
world. It can encourage and
support Buddhist activity in the
country itself. It can be the
medium for Buddhists to express
views and suggest improvement by
short letters to its pages. It can
creat unity in Buddhist work so
that time, energy may not be
wasted. It can be medium for

advertisements by Buddhist merchants, traders, booksellers and so on. These are a few of the services such a magazine may provide.

Sri Lanka's Buddhist people are very keen that the pure Dhamma of the great Shakya-Muni should be known, honoured, and lived up to, in his land of Birth. It is the Dhamma of peace, good citizenship, cooperation with the authorities for law and order, and virtuous in this world,—heavenly rebirth here after,—and finally, for those who go on the Noble Path of the Buddha, Deliverance from all Sorrow by the attainment of the profound Shanti Dhamma.

May the people of Nepal
be happy and prosperous;
May the rainfall come in
plenty in due Season;
May the food-harvests be
always rich and good;
May the Raj be always
righteous and merciful.

Kassapa,

Vajirarama, Colombo.

+ + + + + + + +

बुद्धकुटी B .H. U.

७-६-४७

प्रिय सम्पादक जी,

देशकी शताब्दियों पुरानी पराधीनता का अन्त हो रहा । स्वतंत्रता का अरुणोदय हो रहा है । शाक्यसिंह के अपने वंशज जागें !! फिर भी नेपाल में सद्धर्म का शासन स्थापित करें !! हम भारतवासियों को आपसे बड़ी आशा है ।

ऐसी घड़ी में "धर्मोदय" का जन्म लेना अत्यन्त मंगल है । हम प्रेम और उत्साह से स्वागत करते हैं, और अपनी यथाशक्ति सेवा अर्पण करते हैं ।

आपका भाई—

भिक्षु ज. काश्यप (एम० ए०)

+ + + +

तान्सेन

१३ अगष्ट १९४७

प्रिय महोदय,

सादर नमस्ते । छिसँ झीगु नेवा भाषाया पत्रिका प्रकाशित याना अपूर्व नेवा भाषाया उत्साह खना जिपिं तचोंकं हे कृतार्थ जूल । थुगु खें धन्यवाद स्वीकार याना दिसँ । धर्मोदया वार्षिक चन्दा गुलि माःगु स्वःय कृपायाना च्वया दिसँ । चन्दा छुया हे । नमूनाया लागी 'धर्मोदय' छगू प्रति याकनं छुया हया दिसँ ।

भवदीय—

फौजदार सर्जुध्वज गंगाध्वज श्रेष्ठ

+ + + + + + + +

समाचार

कालिम्पोंग देशे पंचदान

नेपाल सम्बत् १०६७, गुंलागा १३, शुक्रवार खुनु कालिम्पोंगवासी सकल नेपाली बौद्ध भाजुपिं जानाः न्हापांसें याना वो थें तुं थुड्सी नं बुद्धिष्ट लाइत्रेरीस नेपाली सभ्यतानुमार पंचदान बिल ।

सुथ न्हापनं सकलें मुना, छायापा तःगु दानशालाय् विज्याका तःह्य शाक्यमुनी बुद्धयागु पूजा जुल । तदनन्तर पंचदान काःवोपिं शाक्य वंशपित दान बिल ।

माननीय भिक्षु अमृतानन्द व श्रामणेर चूलपन्थपित नं दान बिल । दान काय् सिधः-सेंली भिक्षु अमृतानन्दं मुनाच्वंपिं विशाल बौद्ध जनपित भाषण याना विज्यासे नेपालया प्राचीन सभ्यताया व नेपाली बौद्धसाहित्य भण्डारया महत्त्व क्यना विज्यासे वर्तमान समये थुकिया पतन जुया वनाच्वंगु खें नं प्रकाशित याना विज्यात । भगवान् बुद्धया सिद्धान्तयात कना विज्यासे वसपोलं, मनुष्य चोला दुर्लभ धैंगु खें कना नाप नापं थः थःगु, धर्म-साहित्य व भाषाया ज्ञान वांलाक दयका च्वनेमाः धका धया विज्यात । भाषण सिधय्के न्ह्यो वसपोलं, मानव

जीवनयात उच्च श्रेणीस तयेत सर्वप्रथम शिक्षाया प्रचार तथा शिक्षित जुयेमा धका धासे सकल लिसे भ्रातृप्रेम तथा च्वनेमाः धका धयाविज्यात । हानं विदेशे च्वना च्वंपिं सकल नेपाली दाजु किजापिं छगू गठ्, छगू मेल जुया च्वने फयके माः धका प्रेरणा यासे वसपोलं, विदेशे च्वना नं दानादि वियगु भिगु चर्यायात जीवित याना यंका च्वंगु बारे कालिम्पोंगवासी बौद्धपित धन्यवाद याना विज्यासे अवसाने पंचदान त्रिवगु द्वारा प्राप्त जूगु पुण्यया प्रभावं जगत प्राणीया उद्धार ज्वीमा धका प्रार्थना याका थःगु भाषण समाप्त याना विज्यात ।

अनंली न्हिनेसिया ३ बजेसं नसें ६ बजे तक भाजु कांछाबुद्धयात ज्ञानमालाया भजन याकल । भजन याय् सिधेवं उपस्थित सकल भाजुपिसं, गुंलाः लच्छिया स्तोत्रपाठ याय्गु नियमानुसार तुतब्बनाः पुण्यकार्य विसर्जन याना छुत ।

नेपाल देशे धर्म व्याखान

नेपाले स्वयम्भू स्थाने च्वंगु आनन्द कुटीस माननीय अनिरुद्ध भिक्षुं गुंलाः लच्छि तक धर्मो-पदेश याना विज्यासे जनतापित धर्मपान याका विज्यात । वथें यल, भोट व बलम्बु गामे नं गुंलाः लच्छिया धर्मोपदेश जुल हँ ।

“धर्मोदय” या नियम

१—“धर्मोदय” धर्मोदय-सभाया संविधानत्वे प्रकाशित जुड । धुकिया उद्देश्य नं धर्मोदय सभाया थें खःमां धुकिया कर्मक्षेत्र उलि हे सीमित जुड मखु । धव पत्रिका प्रत्येक शुक्रपक्षया प्रथम सप्ताह तकं प्याहां वड ।

२—धुकिया दच्छिया चन्दा ३) खुलाया २) छगू प्रतिया १) करु । न्हागु महिनातमें ग्राहक जुयफु । फवना हडगु धरी नमूनाया लागि छगू प्रति अर्थे छुया हड ।

३—राजनैतिक खँ बाहिक मेगु धर्म शास्त्र कला, सभ्यता, पुरातन्त्र, साहित्य, इतिहास, धिति-रीति व भ्रमणात्मक खँ आदि त्रिविधविषय सम्बन्धी लेखत धुकी छापे जुड ।

४—लेख, कविता, समालोचनार्थ सफु (निगु प्रति) तथा धुगु सम्बन्धे पत्रव्यवहार सम्पादकया नामे यायमाः ।

५—सुं लेखक द्वारा प्रकट जुगु मतया उत्तरदायी सम्पादक मण्डल जुड मखु ।

ग्राहकपिन

६—प्रबन्ध सम्बन्धी पत्रव्यवहार व चन्दा, व्यवस्थापकया नामे छुयमाः । पत्रव्यवहार यायगु बखते थःगु ग्राहक संख्या व पूरा नां व ठिकाना छापार्थे च्चंक च्वयाहयमाः । मखुसा पत्रिका ध्यनीगुली गोलमाल् ज्वीफु ।

७—पत्रिका मकायगु जुल धाःसा अथवा थःगु ठिकाना हेर-फेर यायमाल धामा लच्छिन्ह्यो हे व्यवस्थापकयात सूचना वियमाः ।

८—यथासमये पत्रिका ध्यंकः मवल धाःसा स्थानीय हुलाके वांलाक बुझे जुयाः अनं व्युगु जवाव तथा लच्छिया भित्रे पो छुयाहल धाःसा मेगु प्रति छुया हड ।

लेखकपिन

९—सम्पादकयात लेख छुया हयगु बखते थःगु पूरा नां व ठिकाना च्वया हयमाः । लेखत लच्छिन्ह्यो हे सम्पादक याथाय ध्यनेमाः ।

१०—लेख, छुवे पाखे जक च्वया हयमाः । भोंया देपा व जःपाखे सी खालियाना तयमाः । आखस्व स्पष्ट व खँया त्वा (paragrap) सोदयकेमाः ।

११—लेख अथवा कविता प्रकाशित यायगु व मयायगु, तनेगु ककायगु अथवा संशोधन यायगु पूरा अधिकार सम्पादक मण्डलयात दु । अप्रकाशितगु कविता व लेख विना टिकट खर्च

लितछुया हड मखु । प्रत्येक लेखकयात थः थःगु लेख व कविता छापे जगु अंक छगु विया हड ।

१२—गुहामिनं “धर्मोदय” या ग्राहक छकलनं झिझ बा वयां अपो दयका विड उहामिन “धर्मोदय” छगू प्रति दच्छि तक यात विना चन्दा विया हड ।